

CONSEIL de l'Égalité des CHANCES ENTRE HOMMES ET FEMMES
RAAD VAN de Gelijke KANSEN VOOR MANNEN EN VROUWEN
RAT FÜR CHANCENGLEICHHEIT ZWISCHEN MÄNNER UND FRAUEN

**ADVIES NR. 128 VAN 2 APRIL 2010 VAN HET BUREAU VAN DE RAAD VAN DE GELIJKE
KANSEN VOOR MANNEN EN VROUWEN INZAKE DE GENDERTEST IN HET KADER VAN
DE TENUITVOERLEGGING VAN DE WET GENDER MAINSTREAMING VAN 12 JANUARI
2007, GOEDGEKEURD DOOR DE RAAD OP 10 DECEMBER 2010**

ADVIES NR. 128 VAN DE RAAD VAN DE GELIJKE KANSEN VOOR MANNEN EN VROUWEN INZAKE DE GENDERTEST IN HET KADER VAN DE TENUITVOERLEGGING VAN DE WET GENDER MAINSTREAMING VAN 12 JANUARI 2007

Koninklijk Besluit tot uitvoering van artikel 3, 2° van de wet van 12 januari 2007 strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen met het oog op het vastleggen van het model-evaluatieverslag van de impact van een wetgevend en reglementair project op de respectievelijke situatie van vrouwen en mannen, genaamd “gendertest”.

VOORWOORD

Het ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 3, 2° van de wet van 12 januari 2007 is een mijlpaal op weg naar kennis van de plaats van vrouwen en mannen in de samenleving en in de zoektocht naar neutraliteit van het beleid ten opzichte van personen ongeacht hun geslacht met als doelstelling geen discriminaties in het leven te roepen of ze weg te werken. De systematische analyse van de impact van regelgeving op vrouwen en mannen maakt enerzijds deel uit van het kader van de objectivering van de verschillen tussen individuen die deze kan veroorzaken en anderzijds van de erkenning dat een betere kennis van de impact op individuen naargelang hun geslacht bijdraagt tot de bestrijding van discriminaties.

De Raad van de Gelijke Kansen ondersteunt voluit de strategie van « gender mainstreaming » en, zoals hij al vermeldde in zijn brief van 9 januari 2009, betreurt de vertraging bij de toepassing van de wet van 12 januari 2007.

Middels dit advies wil de Raad in hoofdzaak de aandacht vestigen op de impact die deze nieuwe verplichting zal hebben op de auteurs van reglementeringen en op de capaciteit van de gendertest om de toepassing van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen te verbeteren.

ALGEMENE OPMERKINGEN

De Raad herinnert eraan dat in België op federaal niveau de Kafkatest verplicht is sinds 2004 en de duurzaamheidstest sinds 2007. Ook de deelstaten hebben een Kafkatest aangenomen die gelijkaardig is aan die op federaal niveau, met uitzondering van het Vlaams Gewest, dat een *Regulatory impact assessment* (RIA) ontwikkeld heeft. Deze laatste is nog ambitieuzer en het voornaamste voordeel is de integratie van meerdere kennisdomeinen. De twee ‘federale’ testen maken momenteel deel uit van de procedure voor de voorlegging van voorstellen van teksten aan de Ministerraad. Bij ontbreken van de test kan het ontwerp niet worden voorgelegd aan de Ministerraad. Het lijkt ons dat, parallel met het ontwerp van koninklijk besluit, ook de omzendbrief aangaande de werking van de Ministerraad moet worden aangevuld.

De Raad pleit nog steeds voor een maximale integratie van de gendertest in de huidige procedure voor de voorlegging aan de Ministerraad. Een snelle vergelijking van de bestaande tests toont het belang aan om de taak van de auteur van de reglementering te vergemakkelijken. De beschrijving van het voorwerp van de norm, de nagestreefde doelstelling, de doelgroep en de voorziene alternatieven zijn immers gemeenschappelijk. Deze rubrieken zouden gestandaardiseerd moeten worden.

Overigens, als men de auteurs van reglementerende teksten wil verplichten om na te denken over de effecten van regelgeving buiten hun doelstelling, dan vereist dit een progressieve aanpak op het stuk van bewustmaking, vorming en de ontwikkeling van referentiemateriaal. Een impact op de verschillen tussen vrouwen en mannen verdient een zekere voorbeeldigheid.

WAT BETREFT HET ONTWERP VAN KONINKLIJK BESLUIT EN HET VOORGELEGDE FORMULIER

- Het artikel 2 bevat de termen “*de respectievelijke situatie van vrouwen en mannen*” van artikel 3, 2° van de wet van 12 januari 2007. Vraag 8 van de ontwerptest vraagt “*de verschillen die bestaan tussen de respectievelijke situatie van de bij de voorgestelde maatregel betrokken vrouwen en mannen*” te beschrijven. Volgens de Raad laat deze open vraag niet toe om eventueel te verklaren dat er geen verschil is. Bovendien zet ze amper aan tot antwoorden want de volgende vraag vraagt om de impact te beschrijven van de maatregel op deze verschillen.
- Vraag 11 van het ontwerp is in bepaalde opzichten niet voldoende duidelijk. Wat betekent bijvoorbeeld “*voorafgaande studies en analyses binnen of buiten de federale administratie*”?
- De Raad vraagt zich af welk antwoord men moet verwachten op vraag 13 van het ontwerp. De verplichting, voor de auteur van de norm, om de testformulieren in te vullen is een verzwarende taak en een diversifiëring waarvoor hij of zij vaak niet competent is. Hoewel de Kafkatest goed nageleefd wordt omdat deze eenvoudig in te vullen is (de kwalitatieve evaluaties tonen een voortdurende verbetering op dit vlak – zie het Meetrapport administratieve lasten van 2008), is dat bij de duurzaamheidstest al veel minder (nog geen evaluatie bij gebrek aan materiaal). Volgens de Raad zou een test met betrekking tot de genderimpact ten minste gedurende een eerste fase een zo laag mogelijke werklust met zich mee mogen brengen en geen bijna onoverkomelijke moeilijkheden mogen veroorzaken.
- Het artikel 2 van het ontwerp van koninklijk besluit voorziet een universeel toepassingsgebied, terwijl het formulier uitzonderingscategorieën vermeldt. De Raad vraagt zich af of alle vermelde uitzonderingen gerechtvaardigd zijn. Het gaat met name om:
 - De individuele benoemingen;
 - De dringende maatregelen. De tijd die nodig is om een nieuwe reglementering uit te werken kan gebruikt worden om na te denken en de test in te vullen. In dit opzicht zijn referentiële databanken een grote hulp in alle hypothesen, en zeker in geval van hoogdringendheid. Een impacttest vereist doorgaans de ontwikkeling van een databank van met reglementaire en statistische referenties, expertiseshulpbronnen die de auteurs ter beschikking zouden moeten krijgen.
 - De technische elementen (budget, fiscaliteit en andere): ze door hun aard vrijstellen zou met meer voorzichtigheid moeten gepaard gaan. De Raad vraagt om evaluatieve elementen die toelaten om te besluiten dat ze nooit een impact zullen hebben. De handleiding die als leidraad zal dienen voor de auteurs van reglementering zou deze blijkbaar aanreiken en de Raad vraagt om er kennis van te kunnen nemen om zich met volledige kennis van het dossier te kunnen uitspreken.
- Het artikel 3 van het koninklijk besluit belast het IGVM met de “*controle op de kwaliteit*”. De Raad vermoedt dat het hierbij gaat om een evaluatie van de wijze waarop de tests effectief ingevuld worden. Hij is vanzelfsprekend geïnteresseerd om de criteria te ontvangen op basis waarvan deze evaluaties zullen plaatsvinden. Bovendien vraagt hij zich af welk gebruik er zal gemaakt worden van de evaluatie en stelt voor dat hiervan een rapport wordt opgesteld, eventueel jaarlijks. Rekening houdend met het belang dat eraan gehecht wordt, zou dit rapport, behalve aan de voorgedij-instanties

van het IGVM, ten minste aan de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen en aan de parlementaire commissies voor de gelijke kansen van vrouwen en mannen moeten gericht worden.

- De Raad wenst ook te weten wie zal belast worden met de kwantitatieve evaluatie van de uitzonderingen. Ter informatie, voor de Kafkatest was het nodig om een geïnformatiseerde databank te ontwikkelen die het mogelijk maakt om op elk moment de vervulling van de verplichting na te gaan en de dossiers gemakkelijk en snel op te volgen. Deze databank kan opnieuw gebruikt worden voor alle impacttests in het kader van de procedure voor de Ministerraad.
- Het artikel 4 van de ontwerp van koninklijk besluit kondigt aan dat het formulier zal vergezeld worden van een gebruikshandleiding, de gendertesthandleiding genaamd in het formulier. Deze werd niet aan de Raad bezorgd. Bij het lezen van de verstrekte documenten wordt een gedeelte van de vragen die de Raad zich stelt waarschijnlijk beantwoord. De Raad wenst hiervan dus kennis te nemen om dit advies (dat als gedeeltelijk moet worden beschouwd) aan te vullen en zeker voor de officialisering van het eigenlijke ontwerp van besluit. De Raad pleit ervoor dat de handleiding voldoende expliciet zou zijn opdat een gewone ambtenaar, die geen jurist is, ze ook kan gebruiken.

SLOTBEMERKINGEN

- Een van de voornaamste consequenties bij impactanalyses is de verspreiding ervan. Net als de andere ex ante analyses zou de gendertest de nodige publiciteit moeten krijgen tijdens de hele procedure van de uitwerking van een norm, en er als een verplichte en transparante formaliteit aan moeten verbonden worden.
- Tot slot vraagt de Raad aan de minister van Gelijke Kansen om het Parlement te vragen om zich voor alle wetsvoorstellen te onderwerpen aan dezelfde procedure voor de “gender-mainstreamingtest” .